

Савецкую краіну Кастрычнік нарадзіў...

Мы — „пакаленьне, што ўбачыць жывы камунізм“ (Л. Кагановіч), павінны бальшавізаваць сябе на прыкладах гераічнай барацьбы за Кастрычнік, за дыктатуру пролетарыату

Комсамольцу-навічку пра Кастрычнік

ОЛЕТАРЫ УСІХ КРАЕЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ! 1 лістапада 1931 г. № 25 (1524)

Чырвоная зьмена

Орган ЦК і Менгарткому ЛКСМБ

Успрыняць слаўныя, баявыя традыцыі

Пролетарыя краіны дыктатуры пролетарыату, краіна, якая будзе дзяліцца, спаткае 14 Кастрычніцкіх ударнай працай на выкапаньні планавы выключнага кварталу рашаючага году пачатку, завяршэньня пабудовы фундамэнту сацыялістычнай эканомікі. Прастаўце ўсё новыя і новыя рэсурсы сацыялістычных фабрык, завод, агульнажыццёвы для рэвалюцыі, прашоўшых выліж і школу клясавай барацьбы, непасрэдных удзельніц у грамадзянскай вайне, не праходзіла жорсткае школьнае клясавай барацьбы.

У радок Ленінскага комсамолу ў кожным дзень усё менш і менш застаецца комсамольцаў старога пакаленьня, прашоўшых выліж і школу клясавай барацьбы, непасрэдных удзельніц у грамадзянскай вайне, не праходзіла жорсткае школьнае клясавай барацьбы.

Краіна жабрацтва, галечы, краіна адсталасці, дэмы, нацыянальна-нага прыгнётаў пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі і пры дапамозе братэрскіх рэспублік шпарту і тэндэнцы ператварэцца ў краіну індустрыяльную, краіну фабрык, заводаў, буйнай сацыялістычнай сельскай гаспадары, краіну сучаснай ішчэмнасці. Мінусе Савецкай Беларусі, як і сучаснае Заходняй Беларусі, якая анатомічна пад уплывам беларускай фальшцы Польшчы, павінна ведаць, кожны комсамалец, кожны малады рабочы, колгаснік, кожны працоўны. Кожны комсамалец павінен ведаць шлях барацьбы пролетарыату, можа і ўдзельнічае ў гэтай барацьбе рэвалюцыйнай моладзі, павінен успрыняць слаўныя баявыя традыцыі.

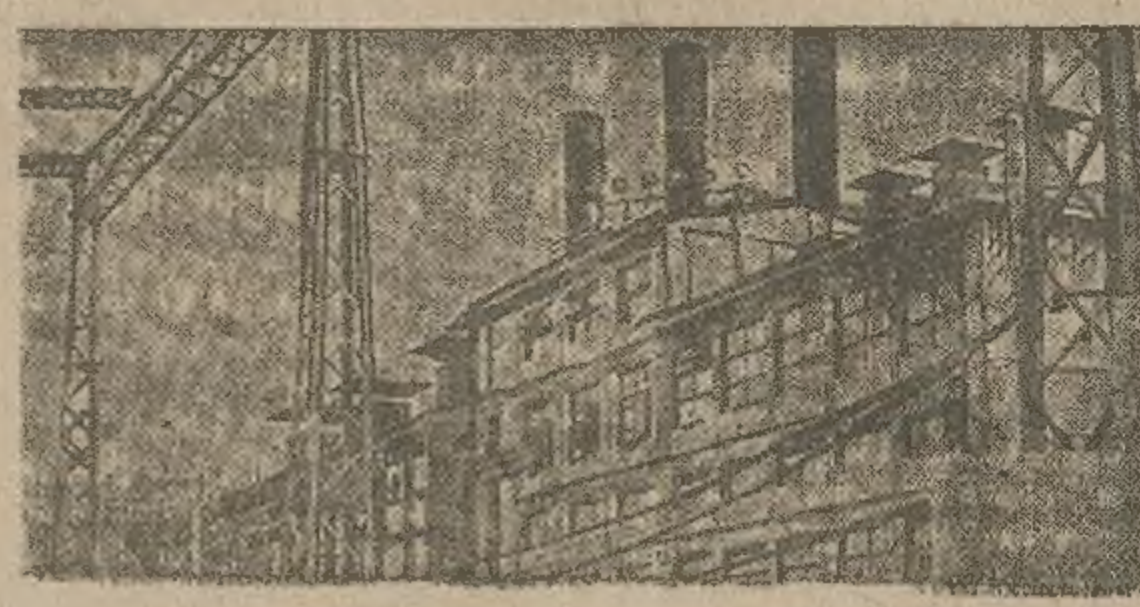
Барацьба не скончана. Паспехі нашага сацыялістычнага будаўніцтва натыякаюць, узбройваюць пролетарыат усёго свету на барацьбу за сусветны Кастрычнік. Расьце ў кожным дзень рэвалюцыйнай моладзі, павінен успрыняць слаўныя баявыя традыцыі.

Барацьба не скончана. Паспехі нашага сацыялістычнага будаўніцтва доводзіць да вар’яцтва капіталістычнае свец. Капіталістыя прыкладаюць усё патугі хата, каб сарваць сацыялістычнае будаўніцтва. Яны шавіра рыхтуюцца да новай імперыялістычнай бойкі, накіраванай у першую чаргу супроць СССР. Мы знаходзімся на рубяжы ў капіталістычным свеце. Мы абавязаны ў любую хвіліну быць гатовымі стаць на абарону можаў сацыялістычнае сусветнага пролетарыату. Аб гэтым павінна памятаць кожны комсамалец.

Ударнаю працай ля варштату, у саўгасе, колгасе мы павінны яшчэ больш узакіраваць абаронадольнасць краіны, яшчэ больш форсаваць наша пераможнае сацыялістычнае будаўніцтва.

маленькую, няхай самую простую. Па меры таго, як гэта будзе адбывацца ў кожнай вёсцы, па меры таго, як будзе ўзнімацца спадарніцтва, па меры таго, як моладзь будзе даводзіць, што яна ўмее аб’яднаць сваю працу, — на меры таго, як моладзь будзе будаўніцтва будзе забяспечаны. (Лев п. Прамова на III з’ездзе комсамолу)

І вось пакаленьне, якому цяпер 15 год і якое праз 10-20 год будзе жыць у камуністычнай грамадзе, і павінна ўсе задачы сваёй навуковай справы гэта, каб кожны дзень у любой вёсцы, у любым горадзе моладзь вырашала практычна тую ці іншую задачу агульнае працы, няхай самую маленькую, няхай самую простую. Па меры таго, як гэта будзе адбывацца ў кожнай вёсцы, па меры таго, як будзе ўзнімацца спадарніцтва, па меры таго, як моладзь будзе даводзіць, што яна ўмее аб’яднаць сваю працу, — на меры таго, як моладзь будзе будаўніцтва будзе забяспечаны. (Лев п. Прамова на III з’ездзе комсамолу)

Правы, адважаныя крывёю

Алесьяны галамі

Гэта была даўно...

Гэтыя дні адразаюць ад нашых дзён галамі, якія ўвайшлі ў гісторыю як лепшыя старонкі барацьбы за сьветлую будучыню чалавечства, за сацыялізм. Гэта былі гады вайны, разбурэньня і голаду. Гэта былі гады калі рабочая кляса пад кіраўніцтвам партыі з вялікімі цяжкасьцямі аднавіла разбураную гаспадарку і прыступіла да новага рэканструктыўнага перыяду, да пераходу сацыялістычнага будаўніцтва.

У гэтай барацьбе, у дыме грамадзянскай вайны, у завяршэньні нашых будоўляў вырастае пакаленьне, расьце і з’яўляецца, рыхтуе ў сабе верную зьмену партыі, працуе ўдарнікам сацыялістычнай будовы.

27,5 тыс. рабочай моладзі ад 18 да 23 год і 3,8 тыс. палітэкаў складалі 33,9 проц. усяго колькасьці рабочых рэспубліканскай прамысловасьці БССР.

9,7 тыс і ладных рабочых і палітэкаў вучыцца ў школах, фабрычна-заводскіх і сям’яных школах, школах будаўніцтва і вучэбства і школах вучэства маславых профэсій, 22,3 тыс. будучыя вхоплены гэтымі школьнымі ў 1932 годзе.

Гэтыя дні — новы малад і кадры будаўніцтва сацыялізму. Гэта — сотні новых ударных брыгад і стужак, гэта ішчэ тэатры і вяржакі сацыялістычнага і ўдарніцтва.

Гэта так. Іначай і быць ня можа. Яны працуюць ударна, займаюць тых варштаты, дзе не хапае вольных рук.

У такіх умовах расьце і працуе наша новае пакаленьне, на долю якога выпала ганаровая задача — будаваць сацыялізм, Гэта так.

Але было і іначай

Давайце зойдзем у дэтрахію, разгортнем старонкі гісторыі. Лісты за доўгія гады пажоўклі і сталі слабеннямі, крохлямі. Яны пакрыліся налетам пылу, як нешта непатрэбнае, усімі забытае.

Але давайце разгледзім гэтыя лісты.

Вось папка Менскага губарнатара. Тут зніжэна заява трох пераплёных спраў майстроў. Аб чым яны пішучы? Вось сьпэцыяльна:

У маленькіх майстэрнях, перапоўненых напаровым пылам, мы працуем бесперапынна па 16-17 гадзін у суткі, з 7-ай раніцы да 1-ай увечы, абавязаны і сьведкачы за працай. 3 пры гэтым такой прашаючай працягласці работы ў нас няма часу ні на аднавінчак, ні на сон, які працягваецца 5 гадзін, ні на клопаты аб адзёжы і кватэры.

А вось яшчэ ўспаміны старабачага тав. Нахімовіча. Ён піша: „Гэта было ў 1905 годзе, я прыяваў тады вучням у майстэрні з рэчымі для позырне ночы. А знойм тубыя лік дзён, ня ведаю калі дзень пачынаўся, калі праходзіў ноч“.

Такое жыццё рабочае моладзі знайшо вельмі аскравае аднастраваньне ў мастацкай літаратуры. Выдатнейшы пралетарскі пісьменьнік Максім Горкі ва ўспамінах аб сваім жыцці расказвае: „Гаспадары жылі, як зачараваныя: нія, елі, зваралі ад вельмі сытай ежы, сьнілі, і гаварылі пра адно і тое ж. На Алешу ўсё гэта наводзіла тую смутак. Калі дэрамагчы яго Алеша стараўся як мага больш пра-

наваць. Працы, паміж ішчымі, хіпала. Ён нявечу дзяцей, мну пляюш, паласк у ў рэчцы бляжну, кожную сэрца мну павлогу на кухні, чысьціў самавары і мядзёныя посудкі.

Спаў Алеша на кухні, ля дзвяраў на парадных ганках, галава яго было гарача як кухоннае печы, у нозі дыміла з танку. Кладучыся спаць, ён абіраў усе палатнікі і складаў іх каля сьваго нозі“.

Так успамінае Максім Горкі, так успамінаюць дзесяткі і сотні старых рабочых, якія прайшлі дарэволюцыйную школу рамесніцтва, як гавораць жоўтыя лісты архіваў.

Яны раскаваюць аб той барацьбе, якую ўзнімаў рабочы моладзь з царскай уладай.

Захаваліся яшчэ дакумэнты „дэпартаменту поліцыі“. У сакрэтнай адносіне ад 9 сакавіка 1905 году“ выкапана спраў віцэ-губарнатара паведамляю, што ў мястэчку Варэжыя Ігуменскага павету забаставалі памілыстры і паўноў, шаўцоў і паважнішкі і ў 10-ай гадзіны раніцы пачалі выбіраць на вуліцах мястэчка натоўны аўраў і аўрэек на ўвосьце ад 12 да 25 год, а к 11 гадзіне раніцы сьварыліся два натоўны ў якіх першы ў колькасьці 70 чал., узброіўшыся палкам, накіраваўся на канатны завод Бэркі Старобіна і пачаў абавязваць рабочых, пагражаючы ў супрацьным выпадку зьнішчыць завод, у выніку чаго праца была спынена“.

Гэта было даўно. Гэта было на прадвесьці вялікіх Кастрычніцкіх боек. У гэтых першых успамінах, у першай крыві, пралітай у Менску на Бягавальнай (зараз Комсамольскай), там, дзе стаў Дач Навукі і Тэхнікі, у гэтых першых сутычках кавалася аброн для апошняй бойкі за нашча сьніне; за нашае сацыялістычнае будаўніцтва.

А. Глезэр

Т. Кляшторны

Мы перагналі меркаваньняў мілі

З дарогі, крот і кракалілі З дарогі прашалася асьвешанай абломкі Рэспубліку Кастрычнік нарадзіў, Наш творчы дух загартавалі бойкі. Чатырнацца галоў, як у прашалася тупой вятры крывавую сарвалі рызу... Чатырнацца галоў мугутай грамадой будуюць сацыялізму, Мы — новай эры — новай зэра... Мы перагналі мяржаваньняў мілі. Мы кожны ліст сьвайго календара Валікім зместам напалі. І ў бурх дзён, і ў зойкасьці зазай Мы ня гублялі мужнасьці і веры... І так, адсортнем далей На год нягняцаты балонкі нашай эры: Няма на сьвече в’лаў такіх — Хто сьвай роўны з нашымі стэрнямі. Іх хва

асліць пачатку маяк! Са шпаркасьцю плянёт дасьцугныя нам! „У страшных штормы нашымі караблямі, — Наш стэрнявыя траіць мужнай веры... Усё шпарчэй сьвечка аяілі Ідэ дарогі Леніна наперад. І ў той краіне, дзе ў балотах адвечны сум а туюю сумаваці, дзе культавалі мрт аб лясуюх І веру у русалак культавалі, дзе ад журбы драмучыя лясы сількалі рэха ў момант непагоды — наўстаці нашай працы карпусы — народжаныя творчай лад годкай. На новому ўзрушаны пачі. Пад кіраўніцтвам ларты мугутнай клясы буд ешча ішчэдня сацыялізм, растуць вялікія камуны і колгасы. Вось так расьце

мы кожны, кожны дзень. Вось так ідзем да Вяначанай мэты... І гэта ўсё — паход вялікіх дзей, — паход, аж да камуны сьвету Час перамо, — вялікі творчы час... І мускулы, і нервы ў паходзе... Таму і точыць зброю супроць нас наш вораг там на захадзе і ўсходзе. Хайой палдзей адточаны штылет, крывей і парыхам заражаны аддалі... На два франты падзелены сьвечы на барыкадах бою сацыялізма, Няма на сьвечы волату такіх — хто сьвай роўны з нашымі стэрнямі, Ці хто, асіліць нашы маяк! — Са шпаркасьцю плянёт дасьцугныя нам! З дарогі крот і кракалілі З дарогі прашалася асьвешанай абломкі Рэспубліку Кастрычнік нарадзіў, наш творчы дух загартавалі бойкі.

Як добра жыць: цяглінкаю румянай Будуюм новыя, названыя нам дні! А. АЛЕКСАНДРОВІЧ

Малоды бальшавік, навічок-комсамалец, ударнік рабочы колгаснік, вывучай гісторыю краіны для таго, каб выхоўваць яшчэ большую нянавісьць да мінулага ладу і пад краўніцтвам партыі змагацца за соцыялістычнае будаўніцтва.

Была так: у 1908 годзе ў Радзівілаўскім старостве, якім кіраваў князь Радзівіл, было 2318 двароў і 10 тысяч чалавек насельніцтва. На ўсёй тэрыторыі Беларускага староства ў 1908 годзе было ўсёго 12 прадпрыемстваў з лікам рабочых вышэй 500 чал. 50 жыцароў — 1 рабочы, 10 жыцароў — 2 рабочы, 15 жыцароў — 3 рабочы, астатнія прадпрыемствы прыпадалі ў сярэднім на каля 37-38 чалавек. Такім чынам прадпрыемстваў у 1908 годзе было 12, рабочых у іх было 185 руб. у год. Дык рабочы ў Радзівілаўскім старостве атрымліваў 243 руб. Плата рабо-

рызуе і тое, што калі ў
Расі на аднаго жыхара
прыпадала прамысловай
прадукцыі на 30 руб.
дык у Беларусі ўсяго 8
руб.

Надзвычай малалічны
рабочы класа знаходзі

Наша господарка на кожний рік вирощує продукцію досягнула державного устрою. В 1928 году рабочая князя пах выращиваемым лесным краудитством ЦК Усеп(П) приступила да социалистический реконструкций промышленности и сельской господарки, да разгортала тагачастую соды лесныхных элементов на капиталистический на Усеп галичак.

Булае свайй агеаурай—беларускім нацыянал-дэмакратызмам у саце з шовіністымі і катрыкалімі ровнымі комер.у і нацыянал-а ортуністымі аказвае шаднае супраціўленне разгорэтым соцыйалістыч-ных элем.нтау. Гэта кап талі тыч-ная плынь-нацыянал-дэмакратызм — мае сваю разгорнутую праграму дэвяняў супроці дыктатуры про-летарыяту, якая:

Расные Бальшазинская семья

ЧЕРВОНАЯ
ЗМЕЦА 55)
24

86 тысяч паўгалодных рабочых, 200 тысяч батракоў, 10 процантаў беззмельнага сялянства, дзесяткі тысяч жабракоў, 75 процантаў няпісьменнага насельніцтва — такі твар дарэвалюцыйнай Беларусі

Кі знайдзеш ты
жывое месца,
каб ран
ня меда Беларусь?
За кожным—
сполах
рус парогам,
у поле
вораг кінуў сьмерч.
Па ўсіх запутніках
дарогах
шпацырвала
гошчым
сьмерч.

П. Броўка

У галине селянської господарки таке завжди прищеплюється, починає на бездарних абстрах ставати ставлення, купця господарки, тим самим пахирала соціальною бавою відпавала-демократичну. Карацей кажуть, — відпавала-демократичні загрозували развипаді селянської господарки таке, каб купецць не па капіталістичним шляху і створює в бідноті капры батракоў для фермерска-кулацких господарств.

КД(б)Б викриває перед працюючими масами сапрадієні інтервенційнісі твар беларускага контрреволюційнага нацыянал-демократызму, сапраўднаю яго тэорыю і практыку і аідэярыты баі, пры актыўнай дэшамове працоўных мас усіх нацыянальнасцяў разграмізагету аагентуру Букаа і польскага ф шмавіт.

Робочий клас під керівництвом КП(б)У владує у партію барацьбу з капіталістичними елементами країни і в усіх інших ухилах ад генеральнай лінії партії, при братерській допомозі працюючих має усього Савецького Союзу досягнути видатнейших побідах у реконструкції прависловасції і кодектизіванні сільскай господаркї і широка розгартнула культуру пролетарську до зємисту і наційанальну на доме.

Комуністычная партыя і ў далейшым працягваючы барацьбу з вылідаваржаўным шовінізмам, як галоўнай небяспекай, не паслабляючы барацьбы з беларускім контр-рэвалюцыйным вадаўнямам-дэмакратызмам, польскім і яўрэйскім шовінізмам, павядае рабочую клясу і працоўныя масы насельніцтва да новых гаспадарчых і будаўнічых перамог на фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

G. Basin

* Беларусь да Кастрычніцкай рэвалюцыі — тыповая сельска-гаспадарчая краіна з буйнымі абшарніцкімі і кулацкімі гаспадаркамі, з малазямельнымі і беззямельнымі сялянскімі гаспадаркамі, якія з-за жорсткай экспатацыі абшарнікаў, кулацтва дарскіх чыноўнікаў з дзяржавы дзесь усе больш і больш разбураўся.

* У 1916-годоє 22867 аб шарнідкіх гаспадарак карысталіся 4 млн 836 тысч га зямельнае плошчы з багатымі лесамі, што складае 38,4 проц. тэрыторыі.

562 тисячі 622 селяни
кі господарів, уключаю
чі нулакоу, які займа
вляють колективні зем
карystalіс толькі 6 млн
816 тисяч га, альбо 54,
проц.

* 866 тысяч га (6,9 % территории) складался дзёр

* 78 тисяч га було паркоунами і іншими землями.

* Малазямелье і без-
ямелье бяднячка-серад-
нячкіх двароў, адстаа-
сельска-гаспадарчых тэх-
нік, жорсткай эксплеата-
цыі хуткімі тэмпамі раз-
бурала сялянскія двары,
рымнула сялян уцякаць
зайздрыві жабрацкай гаспа-

Увесь век гнуў сябе
сь іну над пакутэй па-
поскай

даркі. Узякалі в бшарні

ку ў батракі, ушквалі ў
горад, перасяляліся ў бы
лыя раёны царскай Расіі
за межы—у Амерыку.

* К пачатку імперыя
ычнай даўны па ябш
іцкіх маёнтках Белар
рацавала больш 200
яч батракоў.

* Да 1917 г. каля
рош. бядняка-серада
гаспадарак было п
старызаана. 10 пр
эзямельных, 15,5 б
рошых, 9,10 бескар
стая частка (за
пученнем кулакоў, я
было каля 5 проц.) пр
ягвала жабрацкае іск
анье.

* Жорсткі національ-
социальна-економіч-
ні, катаржні експ-
тація ішарнікау ку-
ру і царських чиноу-
ні е мали на виклика-
тирока - революційна-
уку сляняства за с-
слабаванье.

* Так было на Беларуси. Кастрычнік. Толкаў кастрычнікаўскую рэвалюцыю, якая адбылася пад знамёнам праўдлівасці камунізму. Але партыя, у кожнай краіне, была сацыяльна-нацыянальнай і эканамічнай станам.

Нам, рабоча-калгаснаму маладняку, які выхавалася пад кіраўніцтвам кампартыі і калгаснага ў пролетарскай, і міжнароднага ў ідэалагічным, і культурным кірунку, шмат чаго з беларускага мінулага, сучаснага, будучага, калі яго

В усіх школах, асабліва у
родних, називала палача
дышкіна, пры дапамозе яко-
губівалася ў гадовы дзеем богас-
ві і славянская мова.
Парыж сацыяльным, напачина

можна назвати гетьим словом, буде
підля вразумелим.

Російські капіталізм, які „злі-
ваються з есентизмом царизму, а
царизм, насичено руската націоналізму,
катаванням царизмом неруських
народів“ (Сталін) „в буді и в
любє“ з селаруськім абшаризмі
і капіталістичнім експлуатавалі робо-
чим і працюючим маси краю. Капі-
талістично-феодалная експлуата-
ція мас суправдажалася шаленым
русифікатарством, дзікай нацыо-
нальнай і релігійнай траўляй
неруських, чорасоцпона-жадлярмаў
свімі пагромамі аўраў, экзакучы-
ні, турмамі і шыбеніцамі для
працуючага насельніцтва краю.

Над усёй расійскай, царскай
імперіяй панавалі дэпуты: „царизм,
расійская народнасць і правасла-
віе“

нім і культурным звышчэннем беларусаў не абмяжоўваўся. Сёння дражненую палітыку ён расцямлюваў на ўсе верскія народы. З усіх найвяльшэсцяў, якіх знаходзіліся на абшарах Беларускай імперыі, ён дражніў іх, перацягваў і гвалтаваў парату дурнагаў. Пагромы, "жэрта асодлажэння", загрозы заваімаць дваржаўнымі пасадкамі, устанавіць усе 10 проц. нормы для аўраўскіх вучняў у школах і г. д. г. д. (багатыя маглі абыходзіцца і без гэтага рагатаў), увесць пажар гэтага гвалтавага падаў на аўраўскую белару.

Утвараліся царкоўна-прыходзкія і міністэрска-школьныя выключна з мэтай русіфікацыі працоўнага насельніцтва. Гэтыя школы аддаваліся на пасрэдна пад апеку і кіраваньне царскай паліцыі. Школы для дзяцей на роднай мове забараняліся. Царскія афіцэры, паліцыя і вясенды травілі беларускую мову, як мушкетарскую мову».

Рус феодаларская політыка, мізэр-
ная сетка прымытуўных школ і на-
стаў уся эканамічная і культурная
політыка царату прывяда да таго,
што савойскі ўладзе дасталася
спадчына—75 проц. няписемнага
насяльніцтва, ніводнай вышэйшай
школы, ніводнага тэатру і музы-
кальнага тэатра.

Каші беларускія і польскія ш
ны забараніліся, дык яўрэйскія
взялікім абмежаваннем дазвадзілі
але ставіліся «под бдительное о
жандармов» і яўрэйскіх влеры

фіційних польських шкіл в
Беларусі не було. Царські ур-
ядовці забороняли не тільки польсь-
ку мову, але і мову.

З 14 год діяльності пролетари-
ату над кріпацтвом кодуни-
тична партія при допомозі про-
мислових братерських товариств ССО
працювала на маси БССР десятку
набиваючи у гісторичні чашеві
економічних і культурних відносин.
Ми мали на Беларусі велику до-
десятку на чинських установах і
чаше з БАН, сотні середніх на-
чальних установ, десятки тисяч
народних шкіл на родних мові.
А да 1-га мая 1932 г. Савецкі
Беларусь була перетворена ў кра-
іну середніх і великих міст.

